

V Praze dne 15.1. 2015
Č.j.:1458/14

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k
návrhu

zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

I. Úvod

Dosavadní pravidla odchodu do důchodů přiznávají dřívější nárok na důchod a štedřejší výpočet důchodu horníkům, kteří nastoupili do hornictví před rokem 1993 (a splnili ještě další dílčí podmínky). Odborový svaz se s vládou v roce 2013 dohodl, aby toto opatření bylo rozšířeno i na „nové“ horníky, tj. i ty, kteří začali pracovat v hornictví po roce 1993. Návrh zákona a s ním spojený návrh vládního nařízení toto implementují. Jedná se o jedno z vládních opatření reagující na hrozící uzavření dolu Paskov na podzim 2013.

Zpráva RIA věcně popisuje stávající stav a přijatou změnu. Zmiňuje i jiná opatření (aktivní politiky zaměstnanosti). V závěru provádí simulaci dopadů na státní rozpočet. Hlavním dopadem je mechanické zvýšení počtu let, po který horníci pobírají důchod. Dopady vyplácení důchodů aktuálně zaměstnaným horníkům (3750 osob) kulminují v roce 2038 (850 mil Kč). Pokud budou zároveň do sektoru přibývat i noví zaměstnanci, dochází ke druhé kulminaci dopadů po roce 2055.

II. Připomínky a návrhy změn

1. Shrnutí RIA:

- Dopady na státní rozpočet – třeba uvést konkrétní čísla a stručně popsat důvody pro výdaje
- Sociální dopady – třeba stručně popsat, včetně počtu zasažených osob.

2. Přístup k RIA:

Základní standardy RIA předložená zpráva splňuje. Zároveň je z ní patrné, že přijatá opatření byla přijata bez dostatečných podpůrných analýz.

K fundovanému rozhodnutí, zda i „novým“ horníkům snížit důchodový věk, je třeba více informací a analýz odpovídající na otázky typu:

- V kolika letech reálně pobírají důchod dnešní horníci?
- Jaké procento z nich nadále pracuje i ve vyšším věku (RIA zdá se pracuje s implicitním předpokladem, že nula).
- Jaká je úspěšnost získání zaměstnání u horníků propouštěných v minulosti a jak se liší s věkem?
- Jaká část horníků nyní před počátkem pobírání důchodu (dřívějšího než u ostatních zaměstnanců) nepracuje, pobírá dávky v nezaměstnanosti či jiné dávky?

Ze zprávy RIA a z popisu zvažovaných variant lze dovodit, že při přijímání balíčku opatření nebyly zvažovány či vážněji analyzovány širší alternativy. Zejména se jedná o možnou substituci snížení důchodového věku a aktivních politik zaměstnanosti. Je výhodnější provádět více aktivních politik a usilovat o větší pracovní aktivitu bývalých horníků ve věku 55-60 a raději zavést méně štědré nároky na důchod? Přijaté opatření na tyto alternativy rezignuje – lze realisticky očekávat, že prakticky všichni horníci při dovršení nárokového věku do důchodu odejdou (zejména vzhledem k relativně vysokým důchodům v porovnání se mzdami v ne-hornických profesích v hornických regionech).

3. Odhad dopadů na rozpočet.

Na str. 18 je diskutováno, že při snížení důchodového věku se zároveň ušetří na vyplácených podporách v nezaměstnanosti, které pobírají horníci před dosažením důchodového věku. K tomu je nutné dodat, že zároveň při snížení důchodového věku začnou lidé využívat alternativní „cesty k důchodu“ (pathways to retirement) dříve, tj. pobírání dávek se do značné míry posune o několik let kupředu. Odhad těchto dopadů by si vyžadoval rigorózní vědeckou analýzu.

4. Sociální dopady.

Analýzu je třeba doplnit o podrobnější vyčíslení počtu zasažených osob – tj. počty horníků v jednotlivých věkových kohortách, a jejich odchody do důchodu (roky) za stávajícího stavu a po přijetí novely. Též je třeba doplnit finanční dopady z pohledu horníka s průměrnou hornickou mzdou, tj. jak přijetí zákona ovlivní jeho finanční příjmy – variantní scénáře (1. bez přijetí zákona by pracoval v dole do standardního důchodového věku, 2. bez přijetí zákona nezaměstnaný, 3. po přijetí zákona odchod do důchodu ve sníženém věku).

III. Závěr

Předložená závěrečná zpráva RIA má dílčí nedostatky. Komise RIA doporučuje její dopracování, zejména důkladné zohlednění připomínek 1, 3, a 4 uvedených výše v bodě II.

Vypracoval: Libor Dušek, Ph.D.

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.
předseda komise